

בית דין ירושלים

לדיני ממונות ולבירור יוחסין

שאלת כשרות לקהל
למי שבעלה של אמה התכחש לאבהותו עליה

תיק יוחסין מס' 631-סא

נושא הדיון

הגב' א' מבקשת לאשר את רווקותה לצורך נישואין. בבדיקת התעודות שהציגה הועלו כמה שאלות של זיהוי ויחס, ולשם כך זומנה אמה לבירור, והיא הצהירה שנישאה לראשונה עם מר ב', ולאחר שילדה את הבת א' התגרשה מבעלה בביה"ד האיזורי, ואחרי כשלוש שנים נישאה לבעלה הנוכחי. לדבריה הבת א' היא בתו של בעלה הראשון, אך זה התכחש לאבהותו, וסרב לשלם לה מזונות ואף לא רשם אותה בתעודת הזהות שלו. וכשנישאה לשני התחייב זה במזונות הבת ואף רשם אותה כבתו.

תיק הגירושין מהבעל הראשון לא נמצא, וכנראה שנשרף או אבד, אך מעשה ביה"ד של הגירושין נמצא ושם לא רשומה הערה שהאשה אסורה לבעל ולבועל. השאלה הופנתה להמשך בירור לביה"ד האיזורי שבסמכותו להביא את הבעל הראשון ולחקור אותו על סמך מה התכחש לאבהותו, והאם יש בהכחשתו משום "יכיר" לאסור.

השאלות לדיון

- א. אב שמתכחש לאבהותו על בנו, אם אינו מברר דבריו באופן שברור שאין הבן שלו, האם נאסר הבן מדין "יכיר".
- ב. האם נאמן האב לפסול את בנו גם אם האמא אומרת שהוא האב.
- ג. אם נאמן לפסול את הבן כשהאמא מכחישה, האם האמא נאסרת על הבעל ועל הבועל.

תשובה

א. במשנה קדושין ע"ב ה' אומר בני זה ממזר אינו נאמן ואפי' שניהם מודים על העובר שצמעה ממזר הוא אינס נאמנים. רבי יהודה אומר נאמנים. ובצרייתא שם יכיר יכירו לאחרים, מכאן אמר רבי יהודה

נאמן אדם לומר זה בני זכור וכו'. ופסק הרמב"ם אסו"ב פט"ו הט"ז וסו"ע אזהע"ז סי' ד סעי' כט כשם שנאמן לומר בני זה זכור כך נאמן לומר שהוא ממזר. וכתב אור"ש נחלות פ"ב הי"ד עפ"י נ"י ז"ל קלד ז שטע"פ שהאב מעיד נגד חזקה סברא היא שנאמן שאין אדם אומר על בנו שאינו בנו וחזקה גדולה היא, לכן בדין הוא שיהא נאמן על כך. וכ"כ בדברי משפט סי' רעז. ובצית מאיר סי' ד סוף סעי' כו כתב טעם נאמנותו לפי שירדה תורה לסוף דעתו של אדם שאין אדם פוסל את זרעו, ואם לא הוא יודע בודאי שהוא פסול לא היה אומר עליו כן.

וכתב בשו"ת הרי"ד סי' לב ותשצ"ן ח"ב סי' יט וסי' ז שאין האב נאמן לפסול את בנו אלא כשדבריו ברור שהבן הזה ממזר הוא, כגון שהוא אומר שלא בא על אשתו זמן רב באופן שאי אפשר שממנו נתעברה. אבל אם אומר שהבן ממזר לפי שראה שאשתו זינתה עם אחר, אם גם הוא בא עליה באותו הפרק הולד כשר, שרוב בעילות אחר הבעל. ולריך דרישה וחקירה מנין לו הדבר. וכתב בשו"ת רדב"ז ח"א סי' שכא שלא האמינה תורה לאב אלא כשנותן טעם לדבריו לפי האמת, אבל אם נתן טעם לפי סברתו והיא אינה סברא אמיתית אין בדבריו כלום. וכתב בשו"ת חת"ם אזהע"ז ח"א סי' יג שהרי אפילו עדים שהעידו כן אין ממש בעדותם.

ב. פסק הרמב"ם אסו"ב פט"ו הט"ז וסו"ע סי' ד סעי' כז ורא"ש כתובות פ"א סי' כט שהאב נאמן לפסול בנו אפ"י אם האשה מכחישה אותו וטוענת שממנו נתעברה. וכ"כ ש"ך יו"ד סי' שה ס"ק כג עפ"י תה"ד סי' רסז. ודלא כדעת הרי"ד בשו"ת סי' לב ותורי"ד ז"ל קכח ז וקדושין עה א ועח ז.

ג. כתב התשצ"ן ח"ג סי' ריו שהאומר אין זה בני לפי שאשתי זינתה, אינו נאמן עליה לפוסלה אבל נאמן לפסול את הבן, דפלגינן דבורא. וביאר באבי עזרי למו"ר שליט"א, נחלות פ"ד ה"ו ד"ה ונראה, שפסול ממזר העדות היא על הבן שהוא ממזר לא מתולדה של האם, רק ע"י הביאה האסורה מה שא"א זינתה, בזה אין זה עדות על האשה כל עיקר רק על הבן.

ולפ"י בנידון דידן אין ראיה ממעצ"ד של גירושי האם שלא נאסרה לבעל ולצועל, כיון שהיא הרי הכחישה שזינתה, ואע"פ שנאמן לפסול את הבן אינו נאמן לפסול אשתו.

ושז נמלא צביה"ד תיק גירושין אחר של האבא, שם מזויה הלהרת האבא שזו בתו, וע"כ התיר צביה"ד את הבת.